

STATSRÅDETS
SVENSKA
SPRÅKNÄMND

Språkråd

1/2002

**Statsrådets svenska språknämnd informerar
Valtioneuvoston ruotsin kielen lautakunta tiedottaa**

Redaktör: Sunna Vennström

24.5.2002

- ◆ Presentation av den nya medicinska språkgruppen s. 1
- ◆ Ny finsk-svensk-engelsk *Försäkringsordbok* s. 3
- ◆ Svensk-finskt översättarseminarium den 18–20 september 2002 s. 3
- ◆ Riksdagsspörsmål om översättningen av lagpropositioner s. 4

Presentation av den nya medicinska språkgruppen

– vad heter tuki- ja liikuntaelin på svenska?

När det drar ihop sig till val brukar rätten till vård på vårt svenska modersmål vara ett populärt tema. Och faktum är att många finlandssvenskar är tvungna att gå till doktorn på finska, också översättare och anställda inom hälso- och sjukvården. Sjukdom, hälsa, vård och behandling är livs-områden som många säkert gärna vill avhandla på svenska. Då vill man självfallet också ha både muntlig och skriftlig information på svenska, och helst med rätt och exakt terminologi för att kunna slå i läkarböcker där hemma och på webben. – Det ställs med andra ord mycket höga krav på översättarna och dem som skriver om hälso- och sjukvård på svenska i pressen och inom förvaltningen.

Medicinska språkgruppen

Vart ska man vända sig när man vill veta hur man säger något på svenska? Det finns förstås en del tvåspråkiga medicinska ordböcker och webben nästan svämmar över av medicinsk information. Det senaste tillskottet är en nyetablerad medicinsk språkgrupp som ska främja det medicinska term- och språkarbetet på svenska i Finland. Gruppen har än så länge inofficiell status men är knuten till Svenska språkbyrån. Den består dels av en mindre styrelse, dels av en större referensgrupp. I styrelsen sitter en språkvårdare, tre översättare och två läkare. Den stora referensgruppen består av fackfolk från olika medicinska specialiteter, vårdpersonal, språkvårdare, översättare, journalister etc. Det är mycket glädjande att många svenskspråkiga läkare anmält sitt intresse för att medverka i gruppens arbete.

Översättarnas roll

Det finns många översättare och andra tjänstemän inom förvaltningen som sitter inne med stora kunskaper om medicinsk terminologi på svenska. Medicinska språkgruppen vill gärna samarbeta med er! Vi hoppas att ni tar kontakt med oss, och framför allt hoppas vi att ni ställer frågor, kommer med kommentarer och lägger fram förslag till teman och avgränsade områden som kan specialstuderas i samråd med våra experter i referensgruppen. Tipsa oss dessutom om bra litteratur och nyttiga webbsidor.

Exempel på frågor till medicinska språkgruppen

Nedan följer några frågor som ställts till medicinska språkgruppen. Jag ger inget uttömmande svar på frågorna, ett mer ingående svar kommer senare att läggas ut på gruppens webbsida. Samtidigt vill jag påpeka att hela gruppen jobbar på frivillig basis. Därför är det än så länge orealistiskt att förvänta sig ett blixtnabbt svar. Självfallet jobbar vi på att gruppen ska få en mer officiell status.

Vad heter tuki- ja liikuntaelin på svenska? På svenska talar man oftast bara om rörelseorgan, till exempel rörelseorganens sjukdomar (ofta med genitiv, blodets sjukdomar, hjärnans sjukdomar), besvär från rörelseorganen. Också varianten rörelse- och stödjeorgan förekommer, om än sparsamt. Stöd- och rörelseorgan är en finlandssvensk variant.

Hur vet man när hoito är vård och när det är behandling? Ja, säg den som vet! Hoito kan vara vård, behandling och terapi eller vård och behandling. I översättningar förekommer det en överanvändning av vård. Flera av hälso- och sjukvårdslagarna i Sverige talar om "vården och behandlingen". Det heter till exempel dialysbehandling, insulinbehandling men klimatvård och både ljusterapi och ljusbehandling.

Vad är det för skillnad mellan sjukledig och sjukskriven? Det är ingen betydelseskillnad mellan orden. Sökningar på webben visar emellertid att sjukskriven och sjukskrivning är långt vanligare i Sverige än sjukledig och sjukledighet. Och "vara på sjukledighet" säger man mest i Finland.

Här finns vi

Alla som är intresserade av medicinskt språk på svenska i Finland är välkomna att skicka in frågor, kommentarer och respons till medicinska språkgruppen. Gruppen kommunicerar helst per e-post på adressen medicin@kotus.fi. Koppla upp till <http://www.kotus.fi/svenska/medicin> och läs mer om gruppen. På webbsidan finns en del nyttiga länkar, tidigare frågor och svar och en lista med sjukvårdsdistriktens namn på svenska och finska. Längre fram kompletteras materialet med ordlistor, rekommendationer och fler frågor och svar.

Margareta Gustafsson, translator, riksdagen
margareta.gustafsson@riksdagen.fi

???

Statsrådets svenska språknämnds sammansättning

Lagstiftningsrådet **Sten Palmgren** från justitieministeriets lagberedningsavdelning har utsetts till ny ordförande för statsrådets svenska språknämnd för tiden 1.2.2002–31.12.2003. Sten Palmgren övertog uppdraget efter att **Nils Wirtanen** efter drygt tretton år på ordförandeposten önskade avstå från sitt aktiva engagemang i språknämnden när han blev utnämnd till kansli-chef vid justitiekanslersämbetet.

Till medlem i språknämnden för tiden 1.3.2002–31.12.2003 har statsrådets kansli utsett vice-häradshövding **Anne-Marie Mattsson**, chef för riksdagens svenska byrå. **Ingmar Österblom**, tidigare chef för svenska byrån, har gått i pension och därför beviljats avsked från uppdraget som medlem i språknämnden.

Ny ordbok ger hjälp med försäkringstermer

I början av året – just lämpligt till årsredovisningssäsongen – utkom Försäkringsbranschens utbildning och förlag med en ny finsk-svensk-engelsk *Försäkringsordbok*. Ordboken är en helt omarbetad version av den gamla utgåvan från 1986, och förutom redovisningstermer innehåller den ett brett urval ord och fackuttryck från socialförsäkring och privatförsäkring. Dessutom finns här termer från juridik, ekonomi, bank-, finans- och investeringsområdet, medicin, teknik, skadeskydd m.m. Författarna har också tagit med termer som hänför sig till EU-lagstiftningen på försäkringsområdet, och vidare har de i stor utsträckning beaktat terminologiska skillnader mellan Finland och Sverige samt mellan Storbritannien och USA.

Ordboken har sammanställts av Finska Försäkringsbolagens Centralförbunds översättare Marianne Tervonen och Eeva Holtari, och dessutom har ett stort antal specialister från olika sektorer av försäkringsbranschen medverkat.

Boken har sammanlagt drygt 6 000 finskspråkiga uppslagsord med motsvarigheter på svenska och engelska, och efter den trespråkiga delen följer alfabetiska register från svenska och engelska till finska. En cd-romversion av boken utkommer i maj-juni.

Vakuutusalan sanakirja. Försäkringsbranschens utbildning och förlag Ab, 2002. Inb. 432 sidor. Pris 82 euro. ISBN 951-9770-54-5. Boken säljs i bokhandeln och av förlaget, webbadress www.bulevardi.net/kirjat.

Vakuutusalan sanakirja - CD-ROM. Försäkringsbranschens utbildning och förlag Ab, 2002. Pris 160 euro. Cd-romversionen säljs i bokhandeln och av förlaget, se adressen ovan.

???

SVENSK-FINSKT ÖVERSÄTTARSEMINARIUM i Sollentuna den 18–20 september 2002

Finlands översättar- och tolkförbund och Forskningscentralen för de inhemska språken ordnar i år sitt översättarseminarium på konferenscentret Bergendal i Sollentuna, cirka 20 km norr om Stockholm.

Seminarieret bjuder på föreläsningar om bl.a. klarspråk, den nya handboken i språkriktighet, målande uttryck i svenskan och IT-termer.

Program, anmälningsblankett och uppgifter om pris finns på webbplatsen www.su-ru.com Anmälningstiden går ut den 17 juni 2002.

I mars ställde några riksdagsledamöter ett skriftligt spörsmål som gällde ministeriernas resurser för översättning av lagpropositioner till svenska. SPRÅKRÅD publicerar här spörsmålet och statsminister Lipponens svar på det.

OBS, de som läser detta nummer av SPRÅKRÅD på webben:

spörsmålet och svaret finns i elektronisk form på riksdagens webbplats www.eduskunta.fi

???

Språknämnden rekommenderar:

Språknämnden rekommenderar att uttrycket ”**voimaansaattaminen**” i s.k. blankettlagar översätts med uttrycket ”**sättande i kraft**” (inte ”ikraftträdande”). **Se t.ex. lagen om sättande i kraft av de bestämmelser** (FörfS 1/2002) som följer rekommendationen.